

muutettavaksi siten, että siihen otetaan yleissäännös siitä, että siltä osin kuin toimituksesta ei peritä maanmittausmaksua myös vastaava osuus toimitusmenoista jää valtion tai kunnan lopulliseksi menoksi.

Lisäksi jakolakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset lopetetussa toimituksessa olevan virheen korjaamisesta. Esityksen mukaan jakolakiin otettaisiin vastaavat asiavirheen ja kirjoitusvirheen korjaamista koskevat säännökset, kuin hallintomenettelylaissa jo on. Erityisestä toimistusten tarkastusmenettelystä luovuttaisiin.

Edellä mainittujen muutosten ja lisäysten lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä lähinnä teknisuonteisia tarkistuksia ja lisäyksiä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

Valiokunnan kannanotot

Hankkimansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että hallituksen esitys sisältää monia sellaisia uudistuksia ja hallinnon muuttamisesta johtuvia teknisiä tarkistuksia, joiden tekeminen on aiheellista kiinteistönmuodostamisoikeuden kokonaisuudistuksen vielä viipyessä.

Useat muutoksista koskevat maa- ja metsätalouden oikeusprosessia. Oikeusministeriö on ilmoittanut, että maa- ja metsätalouden oikeusprosessia koskeviin säännöksiin on oikeusministeriössä valmisteilla muutoksia, joilla säännökset nivelletään alioikeusmuutoksen yhteydessä uudistuviin riita-asioiden oikeudenkäyntiä koskeviin oikeudenkäymiskaaren säännöksiin. Ministeriöstä on todettu, että esillä oleva hallituksen esitys ei sisällä kohtia, jotka vaikeuttaisivat tätä uudistustyötä.

Valiokunnan hankkimasta selvityksestä on myös ilmennyt, että osaa muutoksista voidaan pitää oikeussuojajärjestelmän toimivuuden kannalta merkittävinä parannuksina. Esimerkkinä tässä yhteydessä voidaan mainita 314 a §:n säännös puutteellisten valitusasiakirjojen täydentämisestä. Vaikka säännöksen puuttumisesta huolimatta samoja periaatteita onkin ainakin joissakin tapauksissa voitu tulkintateitse soveltaa, voidaan säännöksen ottamista lakiin pitää hyvin tarpeellisena.

Lakiehdotuksen 51 a §:ssä on säännöksiä toimituksen pöytäkirjan saattamisesta asianosaisten saataville. Pöytäkirjaa ei pykälän 2 momentin mukaan enää annettaisi välittömästi loppukokouksen yhteydessä, vaan 14 päivän kuluessa

toimituksen lopettamisesta tai samassa ajassa asianosaisten pyynnöstä lukien. Muutos johtuu tekstinkäsittelytekniikan vaatimuksista. Lain 314 §:n mukainen valitusajaksi pöytäkirjan saattaminen eli 30 päivänä toimituksen lopettamisesta. Muutoksenhakukirjelmää maa- ja metsätalouden oikeusprosessiin ei kuitenkaan yleensä käytännössä voida laatia ennen pöytäkirjan saamista, ja siten tilanne voi asianosaisten oikeussuojan kannalta muodostua ongelmalliseksi. Jos postinkulun vaatima aika otetaan huomioon, aikaa pöytäkirjan tutustumiseen ja valituskirjelmän laatimiseen saattaa jäädä vain runsas viikko. Milloin asianosainen pyytää pöytäkirjaa vasta toimituksen jälkeen, voi muutoksenhakuun jäädä aikaa vielä vähemmän. Tällainen tilanne saattaa syntyä esimerkiksi silloin, kun kokouksessa itse läsnä ollut asianosainen kääntyy kokouksen jälkeen lakimiehen puoleen, joka sitten tilaa pöytäkirjan toimitussinööriltä.

Lakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota edellä selostettuun pöytäkirjan toimittamista koskevaan ongelmaan. Ongelmasta aiheutuu paineita pidentää muutoksenhakuajaksi tai toisaalta sitoa muutoksenhakuajan alkaminen pöytäkirjan valmistumiseen. Hankkimansa selvityksen perusteella maa- ja metsätalouden valiokunta katsoo lakivaliokunnan kantaan yhtyen, että yleiset syyt eivät puolla valitusajan pidentämistä. Samalla valiokunta pitää myös tärkeänä sitä, että valitusajan alkamisajankohdan tulee olla sama kaikille asianosaisille. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pöytäkirjan valmistumiseen sidottu valitusajaksi ei olisi myöskään teknisesti käyttökelpoinen sikäli, että tarkka aika ei tällöin näkyisi 316 §:n mukaisesta valitusosoituksesta. Lain 314 §:n 3 momentissa on valitusosoitus ja pöytäkirjanote asetettu keskenään vaihtoehtoisiksi valituskirjan liitteiksi. Kun vielä otetaan huomioon, mitä lakivaliokunnan lausunnossa on todettu muun muassa uusista säännöksistä kärkeäoikeuden tuomiojärjennöksen tai pöytäkirjanotteen saatavanaolon määräajasta, maa- ja metsätalouden valiokunta katsoo, että lakiehdotuksen 314 §:ssä säädettävää määräaikaa ei tule pidentää. Sitä vastoin valiokunta katsoo, että 51 a §:n 2 momentin sanamuotoa tulee tarkistaa siten, että siinä korostetaan mahdollisimman nopeaa pöytäkirjan valmistumista. Sen vuoksi valiokunta esittää lainkohtaan lisättäväksi maininnan siitä, että toimitusta koskevien asiakirjojen on oltava asianosaisten saatavilla mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 14 päivän kuluttua toimituksen lopettamispäivästä.

Ehdotuksen 58 §:n 1 momentin mukaan maanmittaustoimiston tulee peruuttaa antamansa toimitusmääräys, jollei toimitusta ole tiedotettu aloitettavaksi ja hakija on kirjallisesti peruuttanut hakemuksensa. Tarkoituksena on, että maanmittaustoimisto voisi aina peruuttaa toimitusmääräyksen hakijan kirjallisesta hakemuksesta, vaikka toimitusmääräyksen olisikin antanut jokin muu viranomainen. Tämän mahdollistamiseksi valiokunta yhtyen lakivaliokunnan lausuntoon esittää, että pykälän 1 momentin ensimmäisestä virkkeestä poistetaan sana "antamansa".

Lakiehdotuksen 264 §:ssä on säännökset uskotuille miehille maksettavista palkkioista ja korvauksista. Uskottujen miesten palkkiot ja korvaukset ovat toimitusmeno, jotka maanmittaustoimituksen asianosaisten on lain 263 §:n nojalla pääsääntöisesti maksettava. Hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen mukaan uskottujen miesten palkkio ja korvaukset määräytyisivät saman perusteen mukaisesti kuin kunnan luottamushenkilöille. Lakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että nykyisin palkkiokäytäntö on yhtenäinen koko maassa. Sen sijaan eri kunnissa luottamushenkilöiden palkkiot vaihtelevat suuresti. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyykin tältä osin lakivaliokunnan kannanottoon, jonka mukaan säännösehdoituksen hyväksyminen johtaisi epäyhtenäiseen palkkiokäytäntöön. Maa- ja metsätalousvaliokunta esittääkin, ettei lainkohtaa muuteta asiasisällöltään. Siitä tulee kuitenkin poistaa sanat, jotka viittaavat maanmittauskonttoriin, jota ei enää ole.

Lakiehdotuksen 312 §:n 2 momentissa säädetään, millä edellytyksillä toimituksen kestäessä saa erikseen hakea muutosta ratkaisuun, joka koskee toimituksen yhteydessä suoritettua rajankäyntiä tai tilusvaihtoa. Lakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, että laissa ei ole vastaavia säännöksiä toimituksen yhteydessä suoritetusta ulkopalstan lunastamisesta, vaikka se on tilusvaihtoon rinnastettavissa oleva toimenpide. Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää lakivaliokunnan lausuntoon yhtyen, että pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että toimituksen kestäessä saisi hakea erikseen muutosta myös ratkaisuun, joka koskee tilusvaihtoa tai ulkopalstan lunastamista.

Lakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että 312 §:n 1 momentista kumottavaksi ehdotettua 5 kohtaa on viimeksi muutettu 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetussa laissa (302/92). Siten johtolauseeseen tulee lisätä tätä lakia koskeva viittaus.

Valiokunnan hankkimasta selvityksestä on ilmennyt, että maa- ja metsätalouden istunnosta tiedottamista koskeva 320 § on voimassa olevassa muodossaan asianosaisten oikeussuojan kannalta osin epätydyttävä. Erityisesti tämä koskee toisella paikkakunnalla asuvia asianosaisia, jotka eivät seuraa sitä lehteä, jossa istuntoa koskeva kuulutus julkaistaan. Saadun selvityksen mukaan maa- ja metsätalouden istunnot ovat tosin yleensä ilman säädettyä velvollisuuttakin pyrkineet varsinkin laajalti henkilökohtaisiin ilmoituksiin. Hallituksen esityksen mukaan luovuttaisiin tehostetusta kunnan ilmoitustaululla kuuluttamisesta. Istunnosta ilmoitettaisiin virkakirjeellä valittajalle ja jokaiselle muulle asianosaiselle, jonka oikeutta valitus koskee tai joka on ilmoittamista pyytänyt, jos näiden osoitteet ovat tiedossa. Siten ilmoitusvelvollisuus laajenee. Kysymykseen tulisivat kuitenkin vain ne asianosaiset, joita valitus koskee. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että ilmoituslaajuus on riittävä, kun ilmoituksesta kunnan ilmoitustaululla luovutaan.

Valiokunnan hankkimasta selvityksestä on toisaalta käynyt ilmi, että ongelmia asianosaisten suuresta lukumäärästä voi tulla maa- ja metsätalouden istuntoja koskevassa tiedottamisessa muun muassa niissä tapauksissa, joissa maanmittaustoimitus koskee yhteisömuutoksessa olevaa kiinteistöä tai aluetta taikka yhteistä aluetta. Tällöin tiedottaminen voi aiheuttaa kohtuutonta työtä. Valiokunta esittääkin ehdotettuun lainkohtaan lisättäväksi erityissäännöksiä, jotka tulisivat sovellettaviksi mainituissa tapauksissa. Ehdotetut säännökset vastaavat lakiehdotuksen 70 §:ään sisältyviä säännöksiä.

320 §:n 1 momentissa valiokunta esittää lakivaliokunnan lausunnan mukaisesti todettavaksi, että ilmoitus maa- ja metsätalouden istunnosta tulee lähettää sekä maanmittaustoimistolle että toimitusinsinööreille.

Lakivaliokunnan lausunnossa on kiinnitetty huomiota tarpeeseen keventää 336 §:ään sisältyvää tiedoksiantosääntelyä samalla tavalla kuin hiljattain on menetelty vesilain muutoksessa (646/92 17 luvun 2 §). Tällöin mahdollistuisi se, että maanmittaustoimisto voisi lähettää jäljennökset valituskirjoista postitse asianosaisille. Valiokunnan hankkimasta selvityksen mukaan mainittua menettelyä voidaan soveltaa, vaikka tiedoksiantokeinoista päättäisi tässä tapauksessa maanmittaustoimisto eikä tuomioistuimien. Muutosta puoltaa myös se, että jo nykyiset säännökset mahdollistavat julkisen kuuluttamisen haastemiehen käyttämisen sijasta. Valiokunta esit-

täähän, että 336 §:ään otettaisiin edellä kosketeltua kevennettyä tiedoksiantoa koskevat säännökset. Säännökset valiokunta esittää otettavaksi lainkohdan 2 momenttiin. Tällöin hallituksen esityksen mukaisen 2 momentin ja jo voimassa olevan seuraavan momentin numerointi siirtyy yhtä eteenpäin. Lisäksi 3 momentin alkuun tulee

lisättäväksi tarvittava viittaus 2 momentin säännöksiin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

jakolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 14 päivänä joulukuuta 1951 annetun jakolain (604/51) 55 ja 73 §, 89 §:n 2 momentti, 95 ja 96 §, 106 §:n 2 momentti, 126 §:n 2 ja 3 momentti, 140, 141, 172, 174 ja 189 §, 277 §:n 1 momentti, 307 §:n 5 momentti, 308 §, 312 §:n 5 kohta ja 326 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 55 ja 96 §, 126 §:n 2 ja 3 momentti ja 308 § 31 päivänä tammikuuta 1975 annetussa laissa (52/75), 89 §:n 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1961 annetussa laissa (594/61) 141 §, 307 §:n 5 momentti ja 326 § 2 päivänä toukokuuta 1972 annetussa laissa (321/72), 174 § 1 päivänä heinäkuuta 1988 annetussa laissa (625/88), 277 §:n 1 momentti 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (534/75) ja 312 §:n 5 kohta 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetussa laissa (302/92),

muutetaan 51 §, 52 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 75, 141 a ja 142 §, 175 §:n 1 momentti, 182 §:n 3 momentti, 188, 193, 194 ja 196 §, 211 §:n 2 momentti, 226, 228, 240, 244 ja 251 §, 256 §:n 3 momentti, 263 ja 264 §, 269 §:n 1 momentti, 275 §:n 2 momentti, 286 §:n 1 ja 2 momentti, 314 §:n 1 ja 2 momentti, 316 §, 318 §:n 1 momentti, 320 ja 321 §, 333 §:n 1 ja 2 momentti, 334—336 § (*poist.*), 340 c §:n 4 momentti, 340 d ja 340 f § sekä 347 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 52 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 75 ja 194 §, 333 §:n 1 momentti ja 340 c §:n 4 momentti mainituissa 31 päivänä tammikuuta 1975 annetussa laissa, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 244 §, 269 §:n 1 momentti, 275 §:n 2 momentti, 286 §:n 1 ja 2 momentti, 314 §:n 1 ja 2 momentti, 318 §:n 1 momentti, 333 §:n 2 momentti, 334, 340 d ja 340 f § sekä 347 §:n 1 momentti 29 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (509/84), 141 a § ja 175 §:n 1 momentti 31 päivänä toukokuuta 1972 annetussa laissa (439/72), 182 §:n 3 momentti mainituissa 1 päivänä heinäkuuta 1988 annetussa laissa, 188 § mainituissa 30 päivänä joulukuuta 1961 annetussa laissa, 263 § muutettuna mainituilla 2 päivänä toukokuuta 1972 ja 29 päivänä kesäkuuta 1984 annetuilla laeilla sekä 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (532/75) sekä 264, 320, 335 ja 336 § (*poist.*) mainituissa 2 päivänä toukokuuta 1972 annetussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 51 a §, 275 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 29 päivänä kesäkuuta 1984 annetulla lailla, uusi 3 momentti, 286 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainituissa laissa, uusi 4 momentti, 312 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 2 päivänä toukokuuta 1972 ja 31 päivänä tammikuuta 1975 annetuilla laeilla, uusi 2 ja 3 momentti ja 340 d §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa 29 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 314 a sekä 348 a—348 d § seuraavasti:

51 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

51 a §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Pöytäkirjan ja muiden toimitusta koskevien asiakirjojen on oltava asianosaisten saatavilla mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 14 päivän kuluessa toimituksen lopettamispäivästä

lukien, jos asianosainen sitä pyytää toimituksessa, tai edellä mainituissa määräajassa pyynnöstä lukien, jos pyyntö esitetään toimituksen lopettamisen jälkeen.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

52 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

58 §

Jollei toimitusta ole tiedotettu aloitettavaksi ja hakija kirjallisesti ilmoittaa peruuttavansa hakemuksensa, tulee maanmittaustoimiston peruuttaa (*poist.*) toimitusmääräys. Toimitusmääräys sellaiseen toimitukseen, johon määräys on annettu hakemuksetta viranomaisen aloitteesta, peruutetaan saman viranomaisen esityksestä.
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

70, 75, 141 a, 142, 175, 182, 188, 193, 194, 196, 211, 226, 228, 240, 244, 251, 256 ja 263 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

264 §

Uskotulle miehelle maksettavan palkkion sekä matkakustannusten korvauksen ja päivärahan määräämisperusteet vahvistaa maanmittaushallitus.

269, 275 ja 286 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

312 §

Toimituksen kestäessä saa hakea erikseen muutosta myös ratkaisuun, joka koskee toimituksen yhteydessä suoritettua rajankäyntiä (*poist.*), tilusvaihtoa tai ulkopalstan lunastamista taikka niiden suorittamista koskevan vaatimuksen hylkäämistä, jos toimitusinsinööri katsoo muutoksenhaun sallimisen kesken toimituksen tarkoituksenmukaiseksi.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

314, 314 a, 316 ja 318 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

320 §

Maa- ja metsätalouden istunnosta tiedotetaan kuulutuksella yhdessä tai kahdessa paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä vähintään neljätoista päivää ennen istuntoa. Maanmittaustoimistolle ja toimitusinsinöörille on maa- ja metsätalouden istunnosta ilmoitettava virkakirjeellä, joka vähintään neljätoista päivää ennen istuntoa on annettu postissa kuljetettavaksi. Samalla tavoin on istunnosta ilmoitettava valittajalle sekä muul-

le toimituksen asianosaiselle, jonka oikeutta valitus koskee tai joka on ilmoittamista pyytänyt, jos näiden osoitteet ovat tiedossa.

Jos valitus koskee usean yhdessä omistamaa kiinteistöä tai määrää aluetta eikä asiassa ole kysymys kiinteistön jaosta, riittää, että istunnosta ilmoitetaan kutsukirjeellä yhdelle omistajista. Jos valitus koskee yhteistä aluetta eikä asiassa ole kysymys sen jakamisesta tai 231 §:n 1 momentin 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua jaon täydentämisestä, istunnosta ilmoitetaan kutsukirjeellä osakaskunnalle noudattaen, mitä yhteisäluelain (758/89) 26 §:ssä säädetään. (uusi)

Tässä pykälässä tarkoitettu tiedottaminen maa- ja metsätalouden istunnosta katsotaan asianmukaisesti suoritetuksi, jos edellä tarkoitettu kirje on vähintään 14 päivää ennen istuntoa annettu postin kuljetettavaksi tai muulla tavoin toimitettu asianosaiselle. (uusi)

321 ja 333—335 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

336 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Maanmittaustoimisto voi myös, ottaen huomioon valituskirjojen laajuuden ja asianosaisten lukumäärän, 1 momentissa säädetyn menettelyn sijasta lähettää jäljennökset valituskirjoista postitse muille asianosaisille. Tällöin asianosaisten on 1 momentissa säädetyllä uhalla toimitettava selityksensä maanmittaustoimistolle kuukauden kuluessa siitä, kun jäljennökset on annettu postin kuljetettavaksi. (uusi)

Haastemiehen palautettua valituskirjat selityksineen tai edellä 2 momentissa tarkoitettua määräajan kuluttua umpeen maanmittaustoimiston on toimitettava asiakirjat toimitusinsinöörille. Tämän on kuukauden kuluessa niiden saapumisesta annettava lausuntonsa asiasta maanmittaustoimistolle, minkä jälkeen maanmittaustoimiston on lähetettävä valituskirjat ja tarpeen mukaan asiaa koskeva maa- ja metsätalouden asiakirjavihko korkeimmalle oikeudelle.

(4 mom. kuten voimassa olevan lain 3 mom.)

340 c, 340 d, 340 f, 347 ja 348 a—d §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Kalli, Kohi- joki, Lahikainen, Ollila, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Rinne, Saapunki, Saario, Urpilainen ja Westerlund sekä varajäsen Laakkonen.

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä

12 päivänä kesäkuuta 1992

Lausunto n:o 3

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään hallituksen esityksen n:o 52 laiksi jakolain muuttamisesta 12 päivänä toukokuuta 1992 maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että lakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina ylitarkastaja Raimo Vajavaara maa- ja metsätalousministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Pekka Vihervuori oikeusministeriöstä, osastopäällikkö Pauli Karvinen maanmittaushallituksesta, maa- ja metsätalouden oikeusministeriön asiantuntijajäsen Esko Sirén Etelä-Suomen maa- ja metsätalouden oikeusministeriöstä, yli-insinööri Timo Linkola Suomen Kunnallisliitosta, apulaisjohtaja Astrid Thors Finlands svenska kommunförbundet ja ympäristölakimies Jussi Kivimäki Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK:sta.

Lakivaliokunta, joka on tarkastellut asiaa ennen kaikkea oikeussuojakysymysten kannalta, esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi maanmittaustoimituksia koskevia menettelytapasääntöjä, jotta menettelyä saataisiin yksinkertaisemmaksi ja nopeutetuksi sekä toimituksista johtuvia kustannuksia alennetuksi. Lisäksi ehdotetaan säännöstarkistuksia, jotka johtuvat tehtävien uudelleen järjestämisestä maanmittaustoimistojen ja kartasto- ja tietopalvelutoimistojen välillä maanmittauslaitoksessa toteutetun organisaationmuutoksen vuoksi. — Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä ehdotetaan sellaisten menettelysäännösten muuttamista, jotka nykyisessä muodossaan estävät tuotanto- tai toimistoautomaatiikan täysipainoisen hyväksikäyttämisen ja tällä aikaansaattavan töiden järkiperaistamisen ja kustannusten alentamisen. Valiokunta pitää hallituksen esitystä perusteltuna ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

51 ja 314 §. Lakiehdotuksen 51 §:n mukaan pöytäkirjat on annettava asianosaisille 14 päivän kuluessa toimituksen lopettamispäivästä tai asianosaisen pyynnöstä lukien. Lakiehdotuksen 314 §:n mukaan valitusajaksi maa- ja metsätalouden oikeusministeriön päätöksellä määrätty 30 päivän kuluessa.

Toimistoautomaatiikan hyväksikäyttö johtaa siihen, että maanmittaustoimitusten asiakirjat, joiden on nykyisin oltava valmiina toimituksen loppukokouksessa, tehdään vasta kokouksen jälkeen kansliatyönä ja toimitetaan asianosaisille kahden viikon kuluessa. Asianosaisen toimituskustannusten on laskettu alenevan, mutta muutokset näytetään jossain määrin heikentävän asianosaisen oikeussuojaa, koska muutoksenhakukirjelmän laatiminen yleensä käytännössä on mahdollista vain pöytäkirjan perusteella. Tähän jää muutoksen jälkeen aikaa pari viikkoa. Tämä on aiheuttanut paineita muutoksenhakuajan pidentämiseen.

Voidakseen paremmin arvioida muutoksen merkitystä asianosaisen oikeussuojan kannalta valiokunta on vertaillut näitä jakolain säännöksiä oikeudenkäymiskaassa oleviin yleistä alioikeutta koskeviin vastaaviin säännöksiin.

Valitusaika on sekä oikeudenkäymiskaassa että jakolaissa sama yleinen 30 päivän määräaika tuomion julistamisesta tai antamisesta. Prosessisäännöksissämme on myös yleisesti pyritty siihen, että valitusajat ovat vakioita, yleisimmin 30 päivää, jotta ei syntyisi sekaannuksia ja turhia oikeuden menetyksiä.

Pöytäkirjan toimittamisesta asianosaisille ei oikeudenkäymiskaassa ole nykyisin selkeää säännöstä. Oikeuskäytännössä pöytäkirjat pyritään toimittamaan valittajille kolmen viikon kuluessa päätöksen julistamisesta tai antamisesta. Oikeudenkäymiskaaren uusissa 24 luvun säännöksissä, jotka tulevat voimaan alioikeusuudistuksen yhteydessä, tämä käytännön ohje on siirretty lain tasolle. Maa-oikeuteen valittavalle jää näin vielä jakolakiin ehdotetun muutoksen jälkeenkin käytännössä enemmän aikaa muutoksenhaun hoitamiseen kuin alioikeudesta hoivo-oikeuteen valittavalle.

Maa-oikeudessa käsiteltävien asioiden katsotaan yleisesti vaativan erityisasiantuntemusta, minkä hankkimiseen tarvitaan tavanomaista enemmän aikaa. Kuitenkin myös yleisissä alioikeuksissa käsitellään sekä vaikeita ja laajoja että erityisasiantuntemusta vaativia asioita, kuten merioikeusjuttuja, patentti- ja tekijänoikeusriitoja sekä suuria konkurssiasioita.

Päätökseen tyytyneen asianosaisen intressissä on, että päätös tulee mahdollisimman pian lainvoimaiseksi. Mikäli valitusaikaa pidennetään, myös maanmittaustoimitusten lainvoimaiseksi tulon aika pitenee. Alioikeuden päätökseen on ilmoitettava tyytymättömyyttä kahdeksassa vuorokaudessa. Jos tyytymättömyyttä ei ole ilmoitettu, päätös tulee viikossa lainvoimaiseksi.

Kaiken edellä esitetyn perusteella valiokunta katsoo, ettei ole syytä pidentää jakolain 314 §:ään sisältyvää 30 vuorokauden valitusaikaa.

Kun maa-oikeuksissa asioiden tilanne kuitenkin aikaisempaan verrattuna saattaa jossain määrin huonontua, valiokunta pitää asianmukaisena, että maanmittauspöytäkirjat toimitetaan asianosaisille mahdollisimman pian ja että maa-oikeudet jatkavat nykyisin noudattamaansa käytäntöä sallia valituksen täydentäminen valitusajan jälkeen.

58 §. Pykälän 1 momentin mukaan maanmittaustoimiston tulee peruuttaa antamansa toimitusmääräys, jollei toimitusta ole aloitettu ja haki on kirjallisesti peruuttanut hakemuksensa.

Tarkoituksena on, että maanmittaustoimisto voisi aina peruuttaa toimitusmääräyksen haki-

jan kirjallisesta hakemuksesta, vaikka toimitusmääräyksen olisikin antanut jokin muu viranomainen. Tämän mahdollistamiseksi valiokunta esittää, että pykälän 1 momentin ensimmäisestä virkkeestä poistetaan sana "antamansa".

264 §. Pykälässä on säännökset uskotuille miehille maksettavista palkkioista ja korvauksista. Ehdotuksen mukaan uskottujen miesten palkkio ja korvaukset määräytyisivät saman perusteen mukaisesti kuin kunnan luottamushenkilölle.

Uskottujen miesten palkkiot ja korvaukset ovat toimitusmenoja, jotka maanmittaustoimituksen asianosaisten on lain 263 §:n nojalla pääsääntöisesti maksettava. Palkkiokäytäntö on nykyisin yhtenäinen koko maassa, kun maanmittaushallitus vahvistaa palkkioiden määräämisperusteet maanmittauskonttorin esityksestä. Eri kunnissa luottamushenkilöiden palkkiot vaihtelevat suuresti.

Säännösehdotuksen hyväksyminen johtaisi epäyhtenäiseen palkkiokäytäntöön. Valiokunta ei pidä tätä asianmukaisena. Valiokunta esittääkin, että pykälä säilytetään ennallaan muutoin, paitsi että siitä poistetaan sanat, jotka viittaavat maanmittauskonttoriin, jota ei enää ole. Tällöin lakiehdotuksen pykälä muuttuisi näin kuuluvaksi:

"Uskotuille miehille maksettavan palkkion sekä matkakustannusten korvauksen ja päivärahan määräämisperusteet vahvistaa maanmittaushallitus."

312 §. Pykälän 2 momentissa säädetään, millä edellytyksillä toimituksen kestäessä saa erikseen hakea muutosta ratkaisuun, joka koskee toimituksen yhteydessä suoritettua rajankäyntiä tai tilusvaihtoa.

Asiaa käsiteltäessä on havaittu, että laissa ei ole vastaavia säännöksiä toimituksen yhteydessä suoritetusta ulkopalstan lunastamisesta, vaikka se on tilusvaihtoon rinnastettavissa oleva toimenpide. Valiokunta esittää, että pykälän 2 momentti täydennettäisiin seuraavasti:

"Toimituksen kestäessä saa hakea erikseen muutosta myös ratkaisuun, joka koskee toimituksen yhteydessä suoritettua rajankäyntiä, tilusvaihtoa tai ulkopalstan lunastamista taikka . . ."

Samalla valiokunta kiinnittää maa- ja metsätalousvaliokunnan huomiota siihen, että pykä-

lästä kumottavaksi ehdotettua 5 kohtaa on viiemeksi muutettu 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetussa laissa (302/92). Tämä ei kuitenkaan ilmene johtolauseesta, joten johtolauseeseen on lisättävä tätä lakia koskeva viittaus.

320 §. Pykälän mukaan maa- ja metsätalouden istunnosta on tiedotettava muun muassa toimitusinsinööreille virkakirjeellä vähintään neljätoista päivää ennen istuntoa.

Valiokunta esittää, että tiedonkulun varmistamiseksi maa- ja metsätalousvaliokunta harkitsi pykälän muuttamista niin, että ilmoitus istunnosta lähetettäisiin sekä *maanmittaustoimistolle* että toimitusinsinööreille.

336 §. Pykälässä on säännökset valitusasiakirjojen toimittamisesta tiedoksi maa- ja metsätalouden päätökseen tyytynneille asianosaisille. Tiedoksi-anto tapahtuu haastemiehen välityksellä.

Näiden säännösehdoitusten johdosta valiokunta kiinnittää maa- ja metsätalousvaliokunnan huomiota parhaillaan eduskunnassa käsitel-

tävänä olevan vesilain muutosehdotuksen (HE 42) vastaaviin 17 luvun 2 §:n tiedoksiantosäännöksiin. Lakivaliokunta antoi asiasta ympäristövaliokunnalle lausunnon, jossa se esitti tiedoksiantosäännösten osittaista keventämistä siten, että valtion, kunnan ja kuntainliittojen viranomaisille valitusasiakirjat toimitetaan postitse virkakirjeellä, ja että myös asianosaisille voidaan, jos oikeus ei pidä haastemiehen käyttämistä tarpeellisenä, antaa asiakirjat tiedoksi postitse kirjeellä tai saantitodistusta vastaan.

Maa- ja metsätalousvaliokunta selvittää, onko myös jakolain 336 §:ään syytä tehdä vastaavat muutokset.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta esittää kunnioittavasti lausuntonaan,

että maa- ja metsätalousvaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, varapuheenjohtaja Halonen ja jäsenet Aittoniemi,

Björkenheim, Komi, V. Laukkanen, Lehtinen, Luhtanen, Niinistö, Polvi, Savela, Suhola, Viljanen ja Vuoristo sekä varajäsen Koskinen.

